



# බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්

බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමට ලිපි සියලු පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියට අනුව බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමක් ලෙස සැලකෙන්නේ රාජ්‍ය නියෝජිතයන් විසින් හෝ රාජ්‍යයේ අවසරය, සහයෝගය හෝ අනුදැනුම ඇතිව ක්‍රියා කරන පුද්ගලයන් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායම් විසින්, අත්අඩංගුවට ගැනීම, රඳවා තබා ගැනීම, පැහැර ගැනීම හෝ වෙනත් ආකාරයකින් පුද්ගලයෙකුගේ නිදහස අහිමි කර, එම පුද්ගලයාට නීතියේ ආරක්ෂාවෙන් බැහැර වන පරිදි එසේ නිදහස අහිමි කළ බව පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හෝ අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයාගේ ඉරණම සැඟවී සිටීම හෝ වේ.

1971 සහ 1987-1989 ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ විසින් නායකත්වය දුන් කැරලි දෙකේදී සහ දශක 3ක සිවිල් යුද්ධය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනයා විශාල වශයෙන් බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කරන ලදී. මාධ්‍යවේදීන් විශාල ප්‍රමාණයක් අතුරුදහන් වී ඇති අතර, කොළඹ තදාසන්න ප්‍රදේශවලදී පැහැරගෙන යෑමෙන් අතුරුදහන් වූ තරුණයන් 11 දෙනාගේ සිද්ධිය (නේවි 11 නඩුව ලෙස හැඳින්වේ) වැනි අතුරුදහන්වීම් රැසක් දකුණේ සිදු විය. බලහත්කාරයෙන් හෝ ස්වේච්ඡාවෙන් නොවන අතුරුදහන් කිරීම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමට අනුව ශ්‍රී ලංකාව ලෝකයේ දෙවෙනියට වැඩිම බලහත්කාරී අතුරුදහන් කිරීම් සිදු වූ රටයි.

එක්සත් ජාතීන්ගේ 30/1 යෝජනා සම්මතය යටතේ ශ්‍රී ලංකාව සංහිදියා යාන්ත්‍රණ 4 ක් ස්ථාපිත කිරීමට ප්‍රතිඥා දී ඇතත්, ස්ථාපිත කරන ලද්දේ අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ කාර්යාලය සහ එන්දි ගෙම්මේ කාර්යාලය පමණි. 2016 දී අතුරුදහන් වූවන් පිළිබඳ කාර්යාල (ස්ථාපිත කිරීම, පර්යාලනය සහ කාර්යයන් ඉටුකිරීම) පිළිබඳ පනත පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලදී. බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමට ලිපි සියලු පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය අපරානුමත කරමින්, ශ්‍රී ලංකාව අදාළ පනත 2018 දී සම්මත කළේය. කෙසේ වෙතත්, 2021 දී ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ 30/1 යෝජනාවෙන් ඉවත් වන බව නිවේදනය කළේය. ඉන් පසුව එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් සම්මත කළ සියළු යෝජනා සම්මත ශ්‍රී ලංකාව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී.

2009 සිවිල් යුද්ධය අවසන් වීමෙන් පසු 2023 දී යෝජිත සත්‍යය, සංහිදියාව සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම ඇතුළුව අවම වශයෙන් කොමිෂන් සභා 6ක් ස්ථාපිත කර ඇත. දිවි ගලවා ගත් වින්දිතයන් සහ වින්දිතයන්ගේ ඥාතීහු ඉහත සඳහන් සියලු යාන්ත්‍රණ සමඟ සම්බන්ධ වී සියලු සාක්ෂි ලබා දුන්හ. එහෙත් කිසිදු කොමිෂන් සභාවක් සත්‍යය සහ යුක්තිය සම්බන්ධයෙන් අර්ථවත් කාර්යයක් ඉටු කර නැත.

ඉතිහාසයේ කිහිප වතාවක්ම අතුරුදහන් වූවන්ගේ ඥාතීන් තම අතුරුදහන් වූ ආදරණීයයන් වෙනුවෙන් යුක්තිය ඉල්ලා අරගල ආරම්භ කළහ. 1984 දී උතුරු-නැගෙනහිර මව්වරු තම අතුරුදහන් වූ සහ ඝාතනයට ලක් වූ දරුවන්ට යුක්තිය සෙවීම සඳහා පෙරමුණක් පිහිටුවා ගත්හ. 1988-1989 ජවිපේ දෙවන නැගිටීමේදී අතුරුදහන් කිරීමට ලක් වූ සහ මරා දමන ලද සිය දරුවන්ට යුක්තිය පතා දකුණේ මව්වරු 1990 දී මව්වරුන්ගේ පෙරමුණ පිහිටුවා ගත්හ. ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් යුද්ධය 2009 දී උතුරු-නැගෙනහිරට ප්‍රබල බලපෑමක් ඇති කළේය. යුද්ධයේ අවසන් අදියරේදී රජයේ පාලන ප්‍රදේශවලට ඇතුළු වූ දෙමළ ජාතිකයන් දහස් ගණනක් හමුදා භාරයට පත් වූ පසු අතුරුදහන් වූ බව වාර්තා කිහිපයකින් අනාවරණය කළේය.

2017 පෙබරවාරි මාසයේ දී, උතුරු-නැගෙනහිර අතුරුදහන් කිරීමට ලක් වූවන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් විසින් යුද්ධයේදී සහ යුද්ධයෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකා සන්තද්ධ හමුදාවන්ට භාර වූ හෝ රඳවා තබා ගත් පුද්ගලයන්ට යුක්තිය ඉල්ලා කිලිනොච්චියේ උද්ඝෝෂණයක් ආරම්භ කළහ. එම විරෝධතාවය උතුරු-නැගෙනහිර දිස්ත්‍රික්ක අවටම ඉක්මනින් පැතිර ගියේය. මේ වන විට ඥාතීන් 200 කට වැඩි පිරිසක් මිය ගොස් ඇති අතර, ඒ අතරින් වැඩි ගණනක් මව්වරු වේ. යුක්තිය සඳහා වන මෙම අරගලය ශ්‍රී ලංකාවේ දීර්ඝතම අඛණ්ඩ අරගලය ලෙස සැළකේ.